

בין כרמל וקישון

„האדם אינו אלא קרקע ארץ קטנה,
האדם אינו אלא תבנית נוף מולדתו“

ש. טשרניחובסקי

כך סופר לנו :

עליזים מתרוננים כבשו ראשוני קיבוצנו את אותה אדמת ביצה שהשתרעה משני עברי הקישון, בצפרניהם נאחזו בטרשים שלרגלי הכרמל והקימו את היישוב אשר משום מה „מחנה“ קראו לו. ספק היו אלה אנשים שדגלו בטבע, אם חרשו ולו אך תלם אחד בארצות מוצאם. ואף אם ראו שטחי ערבה נרחבים, גם אם שיכשכו במימיהם של נהרות נרחבים, מי יודע אם הקל עליהם הדבר את השתרשותם בנוף החדש. הן ניזכר בדברי אותו עלם משורר באידיליה „יובל העגלונים“ לשמעוני :

„גלל לפני הטבע את ספרו וקרוא לא ידעתי
אותיות זרות, חדשות וחדש ומוזר צרופן...
דקל תפארת ראיתי ואכמה לליבנה העצב
חרף פורח לי קסם ואחלוס על מדברות שלג.“

המאבק הגדול של הצעיר בישראל היה על התערות בנוף הארץ, על כיבוש עצמו ועיצובו כ„תבנית נוף מולדתו“. רק בן הדור שגדל כאן, אשר התהלך במשעולי הטללים, אשר קלט טרם שחר רינת צפרים וספג המולתן עת פורשן לפנות ערב לבין עפאים, שהתבסס מריחם של פרחים ונהנה מצבעיהם העזים, שרוח מים ליטפה פניו, זה שבעודו ילד למד לאחוז במחרשה וללכת בתלם, לזרוע ולשתול, לבצור, לקצור ולמסוק — לו אין היישוב „מחנה“, אלא בית, — טבעי ופשוט.

על „קרקע ארץ קטנה“ זו שבין כרמל וקישון, שתוך מאבק על הכרתה והכשרתה עוצבה דמות היוגב ואיש המטעים ואשר כאן עברה ילדותם של בנינו וגמלה בחרותם — יסופר בדפי הפרק שלפנינו. אין הרשימות מתיימרות להיות מדעיות ושמה אינן אף נקיות משגיאות, אך הן נרשמו ע"י חברים ובני משק אשר מגעם עם הנוף הוא בלתי אמצעי וממנו למדו בעיקר, והספרים אך הוסיפו והרחיבו את ידיעותיהם, אשר חלק מהן ניסו להעלות לפנינו.

מי יתן ותרומה צנועה זו תדחוף ותגרה את נערינו להמשיך ללמוד ולחקור את נוף הארץ וסביבתנו במיוחד, אשר עם כל היותה מצומצמת רב בה עדיין הבלתי ידוע.